

הזהרו בהאבסת סלק סוכר לפרות

שאנו כבר התנסינו בהאבסת סלק סוכר, ובמנה הרבה יותר קטנה (כ־10 ק"ג לראש) והתוצאות היו קשות מאד, ואף שמענו אחר כך כי במשקים אחרים אשר האביסו סלק סוכר, זה גרם להרעלת קיבה, הריני בא, אי־פוא, להזהיר את הבוקרים כדי למנוע תקלות בעדר.

י. שרגאי

משמר העמק, 4.5.53

במאמרו של י. עצמון „מה יפריש הסלק־סוכר לאבוס הבקר" (משק הבקר והחלב חוב' 2, 1953) מזכיר הנ"ל שבארצות שהת־נסו בהאבסת סלק סוכר לבקר אין ממליצים על מנה יומית שלמעלה מ־18—20 ק"ג. ויש להניח שבמקרה ומסיבה זו או אחרת תימצא באיזה משק כמות עודפת של סלק סוכר, הרי בודאי ינהגו לפי הנסיון בארצות אחרות, כפי הכתוב במאמר הנ"ל. ומכיון

הערת עצמון:

לא נגרמה כל הפרעה שהיא ע"י האבסת הסלק־סוכר.

מובן מאליו שהרגילו את הבהמות באופן הדרגתי למספוא החדש הזה ולא עברו בבת אחת למנות מלאות של סלק־סוכר; על כלל זה יש להקפיד בכל מקרה של החלפת מספוא אחד במשנהו.

נמסר לי ע"י הח' שגב ממקוה־ישראל שבוצע על ידו ניסוי של הזנה בסלק סוכר והמנות היומיות של 15 ק"ג ואף למעלה מזה לא גרמו להפרעות עיכול בדומה לאלה שמז־כיר הח' שרגאי.

יפה נהג שרגאי שקרא את מאמרי בעיון והגיב כפי שהגיב לאחר שהוא חשש לפגיעה בבקר במקרה שינהגו לפי הכתוב. אין כמוכן שום צורך לחקור באופן מיוחד את המקרים שקרו, כיון שידוע לי שאף סלק־בהמה, כש־הוגש בצורה בלתי מתאימה, גרם לשלשול ולהרעלות. והסיבה נעוצה לא במספוא ובהר־כבו אלא בעיקר בעפר הנדבק לסלקים או בקלקול המספוא (רקבון, תסיסה וכדומה) בטרם הובא לאבוס. דבר זה נחקר במעבדות שונות בחוץ־לארץ, נערכו ניסויים מדויקים בהזנת בקר; אולם כששמרו על הכללים הרגילים וניקו במים את הסלקים מהעפר,

הודעה מטעם המדור לבקר שבמחלקה לבעלי חיים:

הזהרו בהאבסת סלק סוכר לבקר!

בימים האחרונים קרה אסון כבד בעדר הבקר של אחד ממשקי עמק חפר; עקב האבסה בלתי זהירה בסלק סוכר נפסדו למעלה מ־20 ראשי בקר.

בכדי למנוע הישנות מקרים אלה הננו מפנים את תשומת לב המשקים לשמירה על הכללים הבאים:

א. יש להאכיל סלק סוכר רק כשהוא טרי בהחלט, ז. א. ביום הוצאתו מהשדה ממש. סלק סוכר שהיה מונח בערימה — אסור להשתמש בו להאבסת הבקר!

ב. מותר להשתמש בסלק סוכר רק כשהוא בלתי נגוע במחלות ונקי בהחלט מבז, אדמה ועפר.

ג. יש להרגיל את הבקר לאכילת סלק סוכר באופן אטי; לפרה מבוגרת מותר להגיש בהתחלה 2 ק"ג סלק סוכר ולעגלה מעל 8 חודשים רק 1 ק"ג; לעגלות צעירות יותר אין בכלל לתת סלק סוכר.

ד. את הכמויות יש להעלות באופן הדרגתי ובהתאם לתגובתן של הפרות; אין לקבע תוכנית מדויקת להאבסה בסלק סוכר; יש צורך לשים לב להגבת כל בהמה ובהמה כשמתחילים להאבסה בסלק סוכר.

ה. כשמאיוז סיבה שהיא מופיעים במשק עודפים בסלק סוכר — אסור להשתמש בהם להאבסה באופן מקרי חד-פעמי ובמנות גדולות.

מכיוון שטרם נרכש בארצנו נסיון מספיק בהאבסת סלק סוכר ונוסף לזה יש לקחת בחשבון את התנאים הספציפיים שלנו כגון: זני הסלק השונים, צורת האחסנה, מחלות שונות וכו', — יש לשמור בקפדנות על כללי הזהירות דלעיל כדי למנוע מקרי אסון קשים.

ה מדור לבקר

ההוצאות להשבחת המרעה

בעל העדר, כשהוא עומד בפני השבחת המרעה הרבי-שנתי שלו נרתע ודוחה על פי רוב את הפעולה מחשש ההוצאות. הדבר הזה ייראה בעיניו כמעמסה כל עוד הוא ישקיף על הענין מבחינת חשבון ההוצאה לדשנים, לסיד, לזרעים ולעבודה הדרושים למטרת ההשבחה. אחד המומחים מאוניברסיטת קורנל מייעץ לחקלאים כאלה להשקיף על הבעיה מנקודת ראות אחרת, והיא: עליך לזכור שהשקעת הרבה דמים בקרקע, בגדרות והנך משלם מסים על חשבון מרעה שרק בחלקו הוא מנוצל משום שלא העלוהו למלוא פוריותו. "למה הדבר דומה", אומר אותו מומחה, "למי שכנה מגדל החמצה בעל נפח רב שעלה לו בכספים מרובים ומילא אותו בתחמיץ כדי החצי מכוח קיבולו".

מומחה אחר, בדונו באותה בעיה, מתווה את דעתו שדונם אחד של מרעה מוזנח יספק בקושי את המספוא לקיום הפרה ולייצור של 100—120 ק"ג חלב, אולם אותו דונם המרעה לאחר ההשבחה יניב 400 עד 500 ק"ג חלב ובמקרים מסוימים ניתן אפילו להכפיל תנובה זו ולקבל כ-1000 ק"ג חלב לכל דונם מרעה.